

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 93/2018-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. februára 2018 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. Editou Flaskárovou, Popradská 52, Bratislava, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 228/2015 v spojení s postupom Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 22 C 130/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. januára 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľky“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 228/2015 v spojení s postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 22 C 130/2009.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že rozsudkom okresného súdu č. k. 22 C 130/2009-310 z 8. októbra 2014 bolo rozhodnuté v právnej veci žalobkyne [REDAKOVANÉ] týkajúcej sa poskytnutia peňažnej náhrady za používanie pozemku. Sťažovateľky sú právne nástupkyne žalobkyne [REDAKOVANÉ]. V čase podania ústavnej sťažnosti prebieha na krajskom súde odvolacie konanie vedené pod sp. zn. 7 Co 228/2015, ktoré nebolo skončené, resp. nebolo v ňom rozhodnuté do času podania sťažnosti ústavnému súdu. Podľa názoru sťažovateľiek „... sú v beznádejnej situácii, stratili vieru v spravodlivý súdny proces, keď o žalobe nebolo právoplatne rozhodnuté ani po deviatich rokoch. Sťažovateľky ako vlastníčky pozemku sa domáhajú primeranej náhrady za užívanie ich pozemku žalovaným, zatiaľ bezvýsledne musia strpieť cca 40 rokov bezplatný výkon verejnoprospešnej úlohy, keď za užívanie ich pozemku doposiaľ nikdy žiadnu úhradu nedostali.“

V petite podanej sťažnosti sťažovateľky navrhli ústavnému súdu, aby prijal tento nálež:

„Právo [REDAKOVANÉ]... [REDAKOVANÉ]... [REDAKOVANÉ] na Okresnom súde Bratislava I sp. zn. 22 C 130/2009-310 a Krajskom súde sp. zn. 7Co/228/15 na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov bolo porušené a priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 10 000 € každej žalobkyne spolu 30 000 €.

Krajskému súdu Bratislava prikazuje, aby konal bez zbytočných prietáhov, vyplatil sťažovateľkám do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu 30 000 €, každej žalobkyne po 10 000 € a trovy právneho zastupovania za 2 právne úkony.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z obsahu podanej sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľky napádajú postup krajského súdu v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 228/2015 z dôvodu, že krajský súd nerozhodol o ich podanom odvolaní do času podania sťažnosti ústavnému súdu, a že tiež napádajú postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 130/2009.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

III.

1. K postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 130/2009

Vo vzťahu k postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 130/2009 ústavný súd konštatuje, že v tomto konaní už okresný súd rozhodol, a to svojím rozsudkom č. k. 22 C 130/2009-310 z 8. októbra 2014. V čase podania sťažnosti ústavnému súdu prebieha na krajskom súde odvolacie konanie vedené pod sp. zn. 7 Co 228/2015.

Súčasťou rozhodovacej činnosti ústavného súdu je aj názor (I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 32/00, II. ÚS 12/01, I. ÚS 22/01, I. ÚS 29/02, IV. ÚS 37/02, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 205/03, I. ÚS 16/04, IV. ÚS 102/05), v zmysle ktorého sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 130/2009) ešte trvalo. Ak v čase, keď sťažnosť ústavnému súdu došla, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného základného práva/práv, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02). Ústavný súd teda poskytuje ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne aj podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pozn.) len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie predmetného základného práva ešte trvalo alebo k jeho porušeniu dochádza (I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, I. ÚS 22/01, II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (Miroslav Mazurek proti SR, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (v rovnakom rozsahu aj práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pozn.) môže preto vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už okresný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06). Ak teda v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nemôže dochádzať k porušovaniu označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (v rovnakom rozsahu aj práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pozn.), ústavný súd sťažnosť odmietne vychádzajúc pri tom z účelu týchto práv, ktorých spoločným menovateľom je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (I. ÚS 145/03, I. ÚS 142/03, I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/05).

V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje, že keďže okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 130/2009 už rozhodol, a to svojím rozsudkom č. k. 22 C 130/2009-310 z 8. októbra 2014, nemohlo už v tomto konaní dochádzať k porušovaniu sťažovateľkami označeného základného práva na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v dôsledku čoho ústavný súd odmieta nimi podanú sťažnosť v tejto jej časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

IV.

2. K postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 228/2015

Ústavný súd už viackrát rozhodol (I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označený právny prostriedok, ktorý má podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ukladá za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 zákona o sudcoch]. Podobne aj v § 64 ods. 1 zákona o súdoch je ustanovené, že „*Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...*“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „*Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.*“. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľkám na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Vo svojej judikatúre z ostatného obdobia ústavný súd aj vzhľadom na aktuálnu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ištván, Ištvánová proti Slovenskej republike, Bednár proti Slovenskej republike) na požiadavke využitia prostriedkov nápravy v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch na orgáne štátnej správy dotknutého súdu v zásade už netrvá, ale len v prípadoch, keď dĺžka napadnutého konania v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu je už *prima facie* zjavne neprimeraná (IV. ÚS 26/2012, IV. ÚS 93/2012), čo však v konkrétnych okolnostiach o veci sťažovateľiek nemožno bez ďalšieho tvrdiť.

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľky sťažnosť na prietahy podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch v odvolacom konaní vedenom pred krajským súdom pod sp. zn. 7 Co 228/2015 nepodali, ústavný súd vyhodnotil ich sťažnosť v tejto jej časti ako neprípustnú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľiek.

Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľky v tejto veci za predpokladu, že by v ďalšom priebehu napadnutého konania dochádzalo k zbytočným prietahom, predložili ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. februára 2018